

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องบทบาทของตนในการพัฒนาชุมชนจากวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นหาหาความรู้จาก หนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนและวิชาสังคมศึกษา ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ มาสร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ

- 1.1 ตอนเศรษฐกิจ
- 1.2 ตอนสังคม
- 1.3 ตอนวัฒนธรรม
- 1.4 ตอนการเมืองการปกครอง

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม ๑ ชุด เพื่อเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบ เป็นคำถามแบบตรวจคำตอบ (Check List) และตอบแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องบทบาทของตนในการพัฒนาชุมชนจากวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 1 ในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองการปกครอง เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าจำนวน 111 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนรู้

เรื่องบทบาทของคนในการพัฒนาชุมชนจากวิชาสังคมศึกษา เป็นคำถามแบบปลายเปิด

(Open-ended)

3. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านตรวจแก้ไข (รายชื่อแสดงไว้ในภาคผนวก ก) และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม โรงเรียนกุนทรวิทยาราม วิทยาคม (ในกรุงเทพมหานคร) และโรงเรียนไทรน้อย (เขตการศึกษา 1) จำนวน 60 คน แล้วนำข้อมูลที่ไต่จากการทดลองมาแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจนพร้อมทั้งปรับเนื้อหาของแบบสอบถามให้ดีขึ้น

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร 10 โรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน (รายชื่อโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร แสดงไว้ในภาคผนวก ก.)

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ปีการศึกษา 2525 ของโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ในเขตการศึกษา 1 โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จาก 5 จังหวัด โดยสุ่มจังหวัดละ 2 โรงเรียน จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน (รายชื่อจังหวัดและโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร แสดงไว้ในภาคผนวก ก.)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่ ได้ผลดังนี้คือ แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 1,000 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 872 ฉบับ ผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกเป็นจำนวน 72 ฉบับ เหลือแบบสอบถาม 800 ฉบับ

เป็นแบบสอบถามในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ฉบับ. เขตการศึกษา 1 จำนวน 400 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

1. แจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละราย ซึ่งเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) และตอบแบบปลายเปิด (Open-ended) แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาการร้อยละ โดยวิธีสูตร

$$\text{การร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

จากนั้นนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ เรื่องบทบาทของตนในการพัฒนาชุมชนจากวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ด้วยการหาค่าเฉลี่ยของคำตอบจากข้อมูลแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนน (weight) ออกเป็น 5 ระดับตามวิธีการของไลเคิร์ต (Likert)¹ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับคะแนน 5
มากหรือค่อนข้างมาก	เท่ากับคะแนน 4
ปานกลาง	เท่ากับคะแนน 3
น้อย	เท่ากับคะแนน 2
น้อยที่สุด	เท่ากับคะแนน 1

¹ John W. Best, Research in Education, p. 175.

จากการกำหนดค่าดังกล่าว ได้นำมาหาค่าเฉลี่ยจากสูตรดังนี้¹

$$\bar{X} = \frac{\sum f X}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยหรือมีชัฒิม เลขคณิต
 N = จำนวนค่าตอบทั้งหมด
 $\sum f$ = จำนวนความถี่
 X = ค่าของน้ำหนักค่าตอบเป็น 5,4,3,2,1
 $\sum f X$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละระดับ คูณกับความถี่

แปลความหมายของค่าเฉลี่ย ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

4.56-5.00	เท่ากับมากที่สุด
3.56-4.55	เท่ากับมากหรือค่อนข้างมาก
2.56-3.55	เท่ากับปานกลาง
1.56-2.55	เท่ากับน้อย
1.00-1.55	เท่ากับน้อยที่สุด หรือไม่เห็นด้วย

3. นำค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนนจากแนวโน้มนเข้าสู่ส่วนกลางโดยหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของน้ำหนัก ค่าตอบ เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านต่าง ๆ

¹ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, หน้า 40-

จากสูตร¹

$$s_x = \sqrt{\frac{\sum x^2 - (\sum x)^2 / n}{n-1}}$$

s_x = แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x$ = แทนค่าผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum x^2$ = แทนค่าผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
 n = แทนค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องบทบาทของคนในการพัฒนาชุมชน จากวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษา 1 โดยใช้ค่าที (t-test) ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สูตรดังนี้²

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) s_1^2 + (n_2 - 1) s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$\bar{X}_1$ = มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 $\bar{X}_2$ = มัชฌิมเลขคณิตของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 n_1 = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 n_2 = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 s_1^2 = ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 s_2^2 = ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 ใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

¹ Gene V. Glass and Julian C. Stanley, Statistical Methods in Education and Psychology, p. 82.

² Ibid., p. 295.

จากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในรูปตาราง และ ความเรียง และอภิปรายผลการวิจัย

5. ข้อมูลจากคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended) นำมาหาความถี่ แล้วสรุปเรียงลำดับความคิดเห็น

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS (Statistical Package for Social Science) IBM 730 สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย